

MEIDÄN METSÄT - KOUVOLAN HOITO -JA KÄYTTÖSUUNNITELMA TAAJAMAMETSILLE

Kouvolan kaupunki

Asuminen ja ympäristö

Maaomaisuus ja paikkatieto

1.10.2019

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Metsien nykytila	4
2.1 Metsäsuunnittelu	6
2.2 Taajamametsien hoitoperiaatteet	8
2.3 Metsänhoitoluokat	9
2.3.1 Lähimetsät (C1)	9
2.3.2 Ulkoilu – ja virkistysmetsät (C2)	10
2.3.3 Suojametsät (C3)	10
2.3.4 Talousmetsät (C4)	11
2.3.5 Luonnon arvoalueet	11
2.3.5.1 Arvometsät (C5)	12
2.3.5.2 Muut arvoalueet	12
2.3.5.3 Suojelualueet (S)	13
2.5.4 Maankäytön muutosalueet	14
2.3 Metsien hoitotyöt	14
3 Metsänhoidon arvot ja tavoitteet	15
3.1 Meidän Metsät –visio 2030	15
3.2 Metsänhoidon arvot	16
3.3 Metsänhoidon tavoitteet	17
4 Metsäprofilointi	17
5 Alueittaiset metsänhoitosuunnitelmat	20
6 Muuta	21
6.1 Metsien merkitys ilmastonmuutoksen torjunnassa	21
6.2 Metsätuhojen vaikutus	22
6.3 Lahopuun lisääminen	22
6.4 Vieraslajit	22
Metsäsuunnitelman laadintaan osallistuneet:	23
LIITE 1	25
LIITE 2	26

1. Johdanto

Metsät ovat olennainen osa Kouvolan kaupunkikuvaa. Kaupungin sijainti Salpauselän harjanteen ja kaupungin halki kiemurtelevan Kymijoen risteyksessä luo vaihtelevan maisemakuvan ja ympäristön. Kouvolan luonto on monimuotoista ja kasvillisuus rehevää suotuisan maaperän ja eteläisen ilmaston vuoksi.

Metsien merkitys kaupunkikuvaan on suuri. Ne muodostavat merkittävän osan kaupunkiluontoa ja viheryhteyksiä. Metsät ovat myös olennainen osa asukkaiden virkistyskäyttöä. Ulkoilu- ja virkistysalueina taajamametsien käyttö on lisääntynyt merkittävästi viime vuosina ja niissä sijaitsevat luontopolut madaltavat kynnystä liikkua luonnossa.

Kaupungin omistamat taajamametsät tarjoavat asukkailleen mahdollisuuden monipuoliseen luonnossa virkistäytymiseen, viihtymiseen ja liikkumiseen sekä merkittäviä maisema-arvoja. Näiden lisäksi metsät tuottavat useita muita hyötyjä: Metsät antavat näkö- ja melusuojaa, puhdistavat ilmaa, suodattavat pohjavettä ja vähentävät hulevesien muodostumista pidättämällä sadevesiä. Lisäksi metsät sitovat ilmakehän hiiltä ja toimivat oppimisen lähteenä koululaisille.

Kouvolan kaupunki omistaa yhteensä noin 4000 hehtaaria metsää. Näistä on eri taajamissa, taajamametsinä hoidettavina noin 3000 hehtaaria ja talousmetsinä hoidettavina noin 1000 hehtaaria. Lisäksi kaupunki omistaa 26 hehtaaria metsiä naapurikunnissa.

Kaupungin taajamametsien hoitoa säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki, metsälaki, luonnonsuojelulaki ja laki ympäristönsuojelun hallinnosta ja sitä ohjataan yleis- ja asemakaavoituksella, maapolitiikalla ja taajamametsien hoitoperiaatteilla.

Metsänhoitotoimenpiteillä vaikutetaan merkittävästi metsien maisemankuvaan, ikärakenteeseen ja puulajisuhteisiin. Taajamametsien käsittely poikkeaa talousmetsistä huomattavasti. Talousmetsien hoitoa ohjaa enemmän puuntuotannolliset vaatimukset, joita taajamametsien hoidolla ei ole. Kouvolan kaupungilla taajamametsiin luetaan asema- tai yleiskaava-alueella ja niiden välittömässä läheisyydessä kaupungin omistamat metsät. Näiden hoito toteutetaan taajamametsien hoitoperiaatteiden mukaisesti.

Tämän Metsien yleissuunnitelman tavoitteena on:

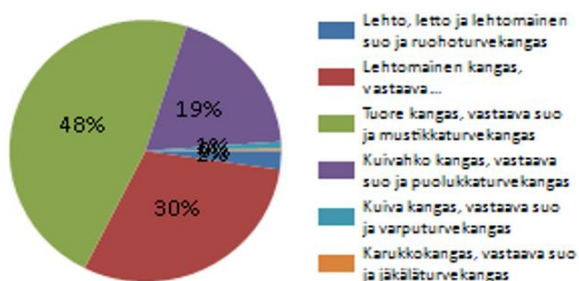
- antaa yleiskuva kaupungin metsien nykytilasta,
- saada yleiskuva keskeisellä taajama-alueella kuntalaisten tahtotilasta kaupungin omistamien metsien hoidolle alueprofiloinnin avulla,
- selkeyttää keskeisellä taajama-alueella alueittaisen metsänhoitosuunnitelmien toteuttamisjärjestystä sekä
- yhtenäistää ja kehittää metsien hoidon tavoitteita.

Varsinaiset metsänhoitotoimenpiteet esitetään kuviokohtaisesti tehtävissä alueittaisissa metsänhoitosuunnitelmissa.

2. Metsien nykytila

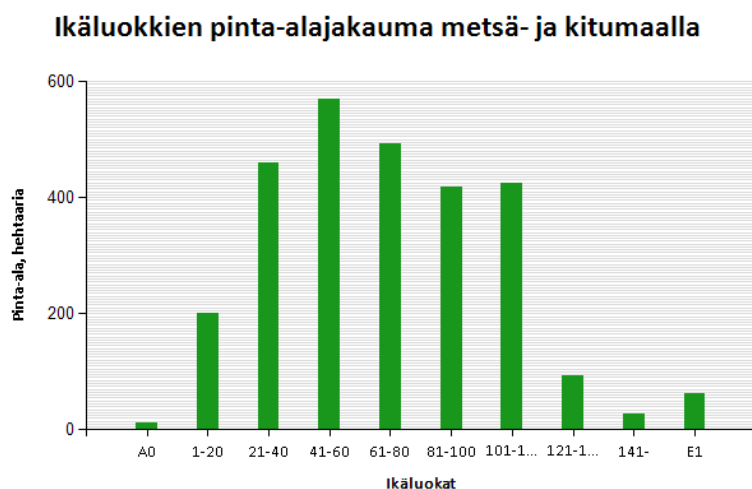
Kouvolan kaupungin metsät on luokiteltu taajamien lähi-, ulkoilu- ja virkistys-, suoja-, arvo- ja suojelumetsiksi sekä talousmetsiksi. Metsien hoidosta vastaa Asuminen ja ympäristötoimialan Maaomaisuus ja paikkatieto -yksikkö.

Kaupungin taajamametsät kasvavat **pääosin ravinteikkailla kasvupaikoilla**. Vuosina 2017-18 tehdyn metsien ja puuston inventoinnin mukaisesti kaupungin metsistä on tuoreita kankaita 48 %, kuivahkoja kankaita 19 %, lehtomaisia kankaita 30 %, lehtoja 2 %, kuivia kankaita 4 % ja karukkokankaita alle 1 % kokonaispinta-alasta.

Kuva 1. Taajamametsien kasvupaikkaluokat

Kaupungin taajamametsien **puuston keski-ikä on 66 vuotta**, kun kaikkien kaupungin omistamien metsien keski-ikä on 63 vuotta. Kaupungin metsien puusto on iäkästä ja nuorten metsien osuus metsä-pinta-alasta on suhteellisen pieni. Metsät jakaantuvat ikäluokittain seuraavasti:

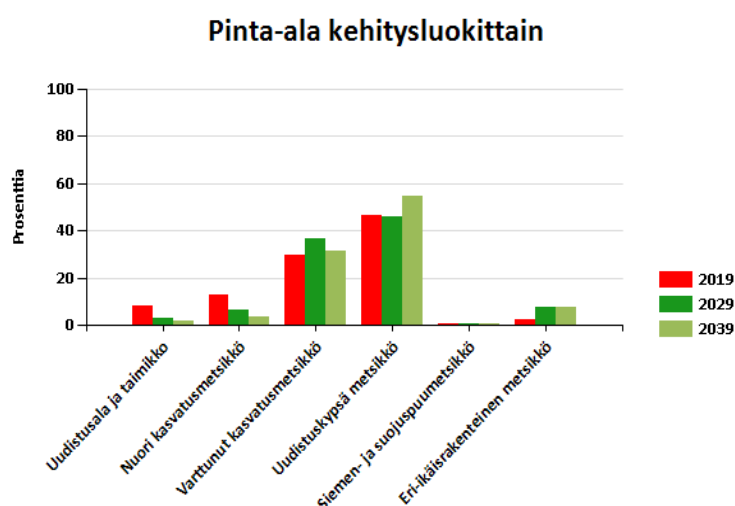

Kuva 2. Taajamametsien ikäluokkajakauma

Kaupungin taajamametsien kasvavan **puuston keskitilavuus on 204 m³/hehtaarilla**, kun se kaupungin kaikissa metsissä kaikkiaan on 194 m³/hehtaarilla. Keskimäärin puuston tilavuus koko Kymenlaaksossa on 153 m³/ha. Puustosta noin kolmasosa on kuusitukkia, mikä kertoo osaltaan kaupungin taajamametsien vanhojen kuusikoiden suuresta määrästä. Kaupungin puusto-omaisuus on yhteensä noin 700 000 m³.

Suurin osa, yli 40 %, kaupungin taajamametsien pinta-alasta on kehitysluokaltaan uudistuskypsää metsää (1 440 ha), jonka keski-ikä on 90 vuotta. Seuraavaksi eniten on varttuneita kasvatusmetsiä (1 170 ha). Taajamassa sijaitsevien vanhojen metsien vaiheittaista uudistamista tulee harkita puuston heikentyvän kunnon vuoksi (Kuva 3).

Kaupungin metsien vuosittaisissa hakatuissa puumäärissä on ollut vaihtelua ja määrää on lisännyt rakennettavilta alueilta poistettava puusto. Keskimäärin kaupungin metsistä on hakattu vuosittain 13 000 - 20 000 m³. Tämän lisäksi on hakattu noin 2 000 - 10 000 m³ rakennuskohteilta. Energiapuuksi menevää rankaa ja risua on lisäksi myyty keskimäärin 5 000 m³. Kaupungin metsät kasvavat keskimäärin 6 m³/ha/vuodessa (yht. 22 500 m³), mikä on enemmän kuin vuosittainen hakkuumäärä.

Kuva 3. Puuston kehitysluokittainen kehitysennuste

Kaupungin metsistä ei ole erikseen arvioitu lahoppuuston määrää, mutta keskimäärin sitä on Kymenlaaksossa 3,8 m³/ha. Arvion mukaan kaupungin metsissä lahoppuun osuus on kuitenkin tätä suurempi.

Hyväkuntoisilla ja erirakenteisilla metsillä on kaupunkiympäristössä huomattava merkitys suojametsinä sekä niiden kykyä sitoa ilman epäpuhtauksia, toimia hiilinieluna sekä suodattaa sadevesiä ympäröiviltä asuinalueilta.

Kaupungin taajamissa erityisesti vanhat, huonokuntoiset, yhden puulajin metsät ovat alttiimpia myrsky- ja hyönteistuhoilille kuin ikärakenteeltaan ja puulajisuhteiltaan monimuotoisemmat metsät. Kouvola seudulla esiintyy kuitenkin runsaasti kuusikoita lahottavaa juurikäppää sekä

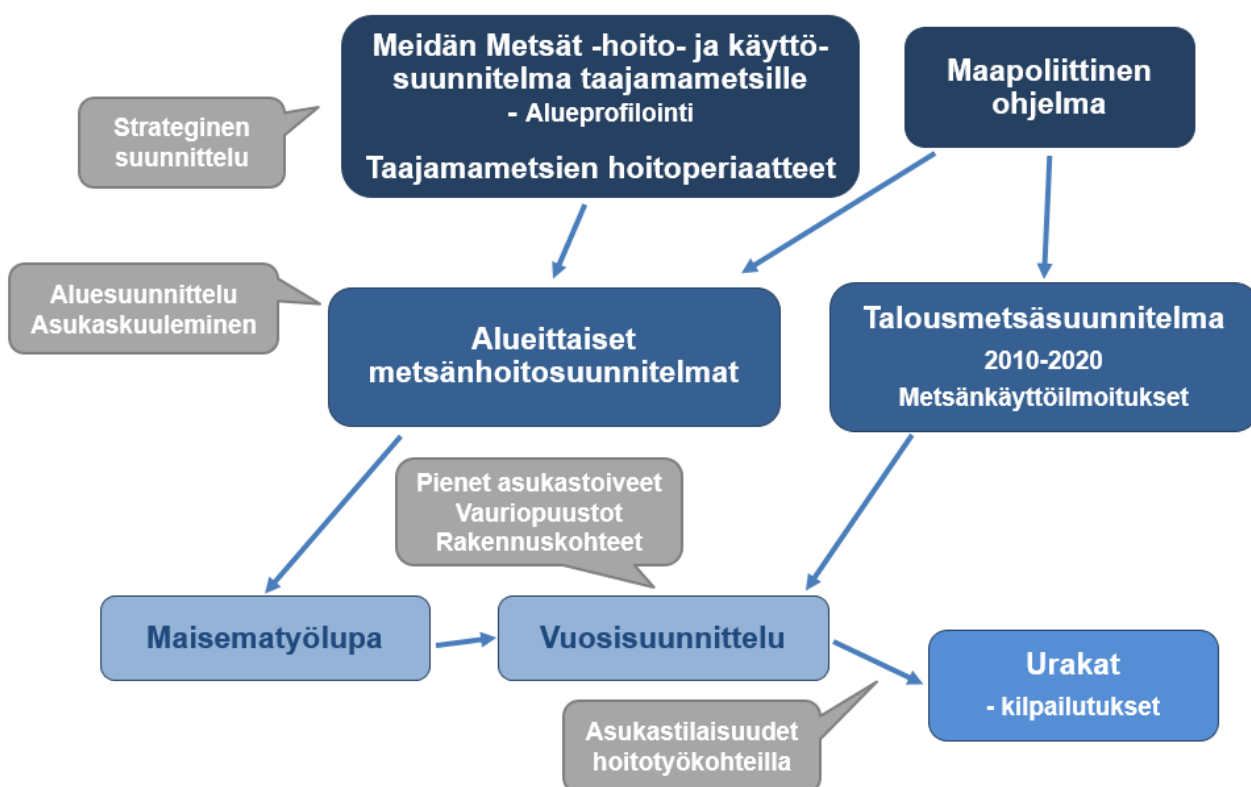
kirjanpainajatuhoa. Lisäksi alueella on ollut viimevuosina merkittäviä myrskyjä, jotka ovat aiheuttaneet tuhoa asutusalueilla. Nämä tuhot aiheuttavat taloudellisen menetyksen lisäksi turvallisuusriskin asutuksen ja ulkoilualueiden lähellä ja heikentävät metsien virkistyskäyttöä ja maisema-arvoja.

Kaupungin taajamametsillä ei ole tuottovaatimusta. Keskeisenä hoitoperusteena on olemassa olevan puuston kunto eikä niinkään sen ikä tai siitä saatava puun myyntitulo.

Kaupungin metsät ovat PEFC -sertifioituja metsänhoitoyhdistyksen ryhmäsertifioinnin kautta. Sertifioinnin mukaisesti metsiä hoidetaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että metsien hoito on ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää eikä tulevien sukupolvien elämisen mahdollisuuksia pysyvästi heikennetä.

2.1 Metsäsuunnittelu

Metsäsuunnittelulla tarkoitetaan kaupungin omistamien metsien ja niiden hoitotoimenpiteiden suunnittelua (Kuva 4). Suunnitelmia laaditaan alueille kymmenvuotiskausittain. Kaupungilla metsäsuunnitelmat on tehty jaksoittain siten, että talousmetsien hoito on suunniteltu vuonna 2010 ja Kuusankoski ja lähiympäristön taajamametsät vuonna 2014. Kouvolan keskusta alueen taajamametsien yleissuunnittelu, Meidän Metsät –hoito –ja käyttösuunnitelma taajamametsille, on nyt vireillä.

Kuva 4. Kouvolan kaupungin metsien suunnittelu (sininen) ja asukkaiden vuorovaikutusmahdollisuudet (harmaa)

Strateginen suunnittelu

Taajamametsien hoitoa ohjataan Meidän Metsät - Hoito - ja käyttösuunnitelman sekä Taajamametsien hoitoperiaatteiden mukaisesti.

Meidän Metsät -yleissuunnittelun eli keskusta-alueen metsäsuunnittelun pohjaksi on kartoitettu keskeiseltä kaupunkialueelta kaupungin luonnon ydinalueet (Luontoselvitys Kotkansiipi, 2016). Ydinaluekartoituksen mukaisille erillisille alueille on tehty syksyllä 2018 käyttäjälähtöinen alueprofilointi (Ramboll), jossa eri metsäalueille kuvataan niiden erilaista käyttöä ja käytön mukaan suunnattuja hoitotoimenpiteitä. Alueprofilointia varten järjestettiin eri sidosryhmille työpaja, kaikille avoin metsäkävely sekä lasten kokemuskävelyt 17.10.2018.

Suunnittelun koostamiseksi järjestettiin Metsäpäivä 5.9.2019. Metsäpäivässä eri sidosryhmillä, harrastajilla ja kaupungin omilla toimijoilla oli mahdollisuus kommentoida hoito- ja käyttösuunnitelmaa, alueprofilointia sekä keskustella kaupungin metsien mahdollisuuksista.

Taajamametsien metsäsuunnitelmiin liittyvistä alueista ja alueprofiloinnin pohjaksi on keskeisen taajama-alueen metsistä tehty kaupungin omana työnä puuston inventointi sekä teetetty erillinen metsäsuunnitelmiin liittyvä luontoselvitys (Luontoselvitys Kotkansiipi, 2017). Puuston inventoinnissa metsistä on selvitetty kasvupaikkatietojen lisäksi puuston ikä, puulajisuhteet ja -tilavuus sekä puuston kunto ja esitetään hoitotoimenpiteet välitöntä hoitoa vaativille kohteille. Luontoselvityksessä on kartoitettu luonnon monimuotoisuuskohteet, arvokkaat ja erittäin arvokkaat luontokuviot sekä liito-oravan elinalueet, niille sopivat metsät sekä uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit. Inventointien tavoitteena on ollut saada metsistä mahdollisimman kattavaa ja monialaista luontotietoa.

Alueittaiset metsänhoitosuunnitelmat

Yleissuunnittelun jälkeen hoidettaville alueille tehdään alueittaiset metsänhoitosuunnitelmat. Nämä erilliset, varsinaiset ulkoilu- ja virkistysalueille tehtävät kuviokohtaiset hoitosuunnitelmat tehdään luonnon ydinalueille hoito-, hakkuu- ja lupasuunnitelmia varten. Suunnitelman pohjaksi kartoitetaan tarvittaessa lisäksi suunnitelma-alueen käyttäjiä, tehdään karttatarkastelu kaavoitustilanteen ja muinaismuistojen osalta sekä tarkastetaan taajamametsien osalta kohteen viheralueiden hoitoluokitus. Kymmenvuotiskauden aikana myöhemmin tehtäville aluesuunnitelmille tehdään lisäksi tarvittaessa puusto- ja luontoselvitysten päivitys.

Alueittaisessa metsänhoitosuunnitelmassa esitetään kuviokohtaiset viheralueuokitukset, asukkaiden toiveet, puustolle esitettävät hakkuu- ja hoitotoimenpiteet, työn aikaiset varastopaikat ja työn aikataulu ym. esille tulleet toimenpiteet. Samassa yhteydessä pyritään mahdollisuuksien mukaan käsittelemään läheisen asutuksen lähimetsät (C1 -luokka), leikkikenttien ympäristöt, koulujen ja päiväkotien pihat sekä katualueiden puustoa. Alueittaiselle metsänhoitosuunnitelmalle haetaan maisematyölupa.

Maisematyölupa:

Valmiin suunnitelman mukaisille, vähäistä suuremmille toteuttaville metsänhoitotöille haetaan maisematyölupa, josta tiedotetaan julkisesti. Maisematyöluvasta päättää rakennusvalvontajohtaja. Päätöksestä voi tehdä oikaisuvaatimuksen rakennus- ja ympäristölautakunnalle.

Vuosisuunnittelu ja toteutus

Metsien vuosittaiset työkohteet muotoutuvat metsänhoitosuunnitelmien ja kaupungin rakennuskohteiden mukaisesti. Hoidettaviksi otetuilla metsäalueilla tehdään ensisijaisesti puuston kunnon ja hoidon kiireellisyysden tarvitsemat hoitotoimenpiteet sekä asukkailta tulleet kohdetoiveet. Vuosisuunnitteluun huomioidaan lisäksi mahdolliset tuhoalueet ja kaupungin rakennuskohteilta poistettavat puustot. Alueiden perushoidossa edetään tasapuolisesti taajamittain.

Viimeinen ja konkreettinen asukaskuuleminen varsinaisille hoitotöille pidetään ennen töihin ryhtymistä. Tuolloin järjestettävään asukastilaisuuteen jaetaan tiedotteet hoitoalueeseen rajoittuville asukkailla postilaatikkoihin ja tilaisuus pidetään paikan päällä, metsän reunassa tai metsäkävelynä. Tilaisuudessa asukkaat saavat esittää vielä toivomuksia lähialueen metsän hoidosta sekä merkitä nauhoin puita, joita he tahtovat poistettaviksi tai säästettäväksi tonttiensa rajalta.

Kaupungin metsien hoito on kilpailutettu kaksivuotisin puitesopimuksin. Lisäksi on kilpailutettu monitoimi- ja ajokoneesta tehty puitesopimus hankintapuutavaran ostajien pääyrittäjien kesken. Vähäistä suuremmat hakkuut pyritään aina myymään kilpailutuksin pystymyyntinä.

2.2 Taajamametsien hoitoperiaatteet

Taajamametsien hoitoperiaatteet linjaavat, mihin kaupungin taajamametsien hoidolla pyritään ja miten hoito toteutetaan.

Kouvolan Taajamametsien hoitoperiaatteiden (Tela 26.3.2013) mukaisesti taajamametsien hoidon ensisijaisena tavoitteena on kasvattaa viihtyisiä ja elinvoimaisia, eri-ikäisiä ja monimuotoisia metsiä, joissa puuston käsittely on pienipiirteistä. Taajamametsät pyritään kasvattamaan maisemakuvaltaan vaihtelevana ja niissä suositaan sekapuustoisuutta ja luontaisia puulajeja.

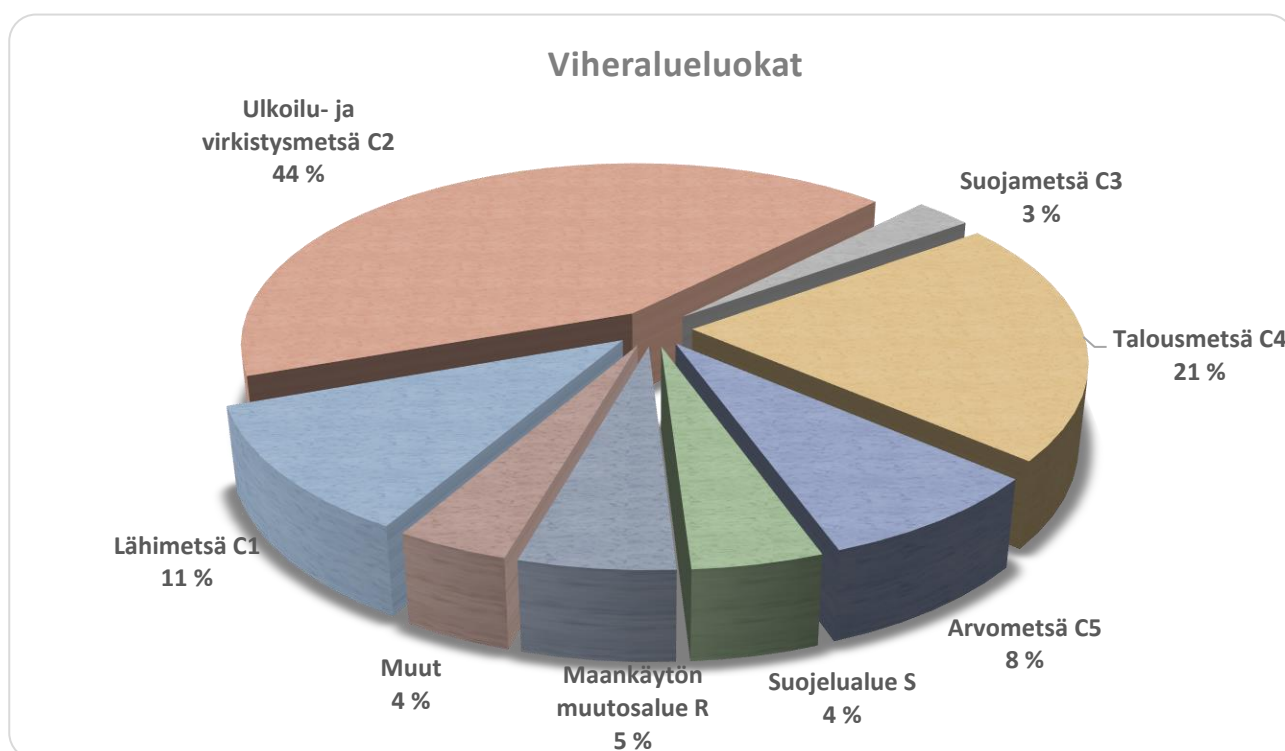
Metsien elinvoimaisuus turvataan suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti laadukkailla toimenpiteillä. Hoito- ja hakkuutyöt suoritetaan maasto, luonnon olosuhteet, maisema sekä ympäristönsuojelun näkökohdat huomioiden. Hakkuut toteutetaan mahdollisuuksien mukaisesti erirakenteisena, peitteisenä metsänhoitona eli taajamissa tehdään vain kasvatushakkuita. Taajama- ja virkistysalueiden luonnonhoidon tavoitteena ei ole tuottaa taloudellista tuottoa puuntuotannosta.

Taajamametsien hoitotoimenpiteistä tiedotetaan asukkailla ja sidosryhmille ennen toimenpiteitä ja niissä huomioidaan asukkaiden mielipiteet mahdollisuuksien mukaan. Metsien hoidossa ja käytön suunnittelussa otetaan huomioon eri käyttäjäryhmät sekä metsien erilaiset käyttömuodot. Metsien hoitoa ohjataan metsäsuunnitelman, erillisten hoito- ja käyttösuunnitelmien, sekä viheralueiden hoitoluokituksen avulla. Taajamametsiä hoidetaan jatkuvasti ja töitä tehdään eri puolilla kaupunkia niin, että kaupunkiympäristön ja asukkaiden tarpeet otetaan huomioon.

2.3 Metsänhoitoluokat

Kaupungin omistamat metsät on luokiteltu viheralueluokkiin (Viherympäristöliitto) niiden sijainnin ja käytön mukaisesti. Luokittelun pohjana on alueella oleva yleis- tai asemakaava sekä luontoselvitykset. (Liite 1)

Kaupungin metsistä (Taulukko 1) on 44 % luokiteltu ulkoilu –ja virkistysmetsiksi (C2) ja lähimetsiksi 11 % (C1). Suojelualueiksi (S, 4 %) ja arvometsiksi (C5, 8 %) luettuja alueita on yhteensä 12 % metsien pinta-alasta. Näiden lisäksi alueita on luokiteltu maankäytön muutosalueiksi (R, 5 %), suojametsiin (C3, 3%) sekä muihin metsiin (4%). Taajamametsistä ulkoilu- ja virkistysmetsien osuus on 57 % ja suojelu-ja arvometsien osuus yhteensä 13 %. Kaikki inventoidut arvometsät ovat taajamissa.

Taulukko 1. Kaupungin viheralueluokat (kaikki metsät)

2.3.1 Lähimetsät (C1)

Lähimetsät ovat asutuksen välittömässä läheisyydessä olevia puistomaisia, usein pienialaisia metsiä, tai metsäkaistaleita, joilla on huomattavia maisemallisia, suoja- ja ulkoilu-arvoja asukkaille. Lähimetsät voivat olla myös liikennealueiden tai pihojen osia.

Lähimetsien hoidossa poistetaan ensisijaisesti vaaralliset ja haitalliset puut. Muutoin hoidossa pyritään ottamaan huomioon avoimen ja suljetun tilan vaihtelut, näkymät sekä kasviston peitteisyys. Polkuverkostot pidetään avoimina.

Lähimetsien hoitoa toteutetaan vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa ja hoitotoissa kuunnellaan kohteen lähiasukkaita. Lähimetsät ovat asemakaava-alueella usein kaavamerkinnällä VP, VU tai VL.

Lähimetsien hoidon tavoitteena on turvallisuuden, viihtyisyyden, maisemakuvan ja suojavaikutuksen ylläpitäminen sekä kasvillisuuden elinvoimaisuuden turvaaminen. Lähimetsien tulisi pystyä säilymään alueelle luonteenomaisina ja lajistoltaan rikkaina ja monipuolisina, vaikka niiden käyttö olisikin runsasta.

2.3.2 Ulkoilu – ja virkistysmetsät (C2)

Ulkoilu- ja virkistysmetsät ovat laajempia yhtenäisiä metsäalueita, luonnon ydinalueita, asutuksen tuntumassa, joita käytetään pääasiassa ulkoiluun ja virkistäytymiseen. Niiden tärkeimpinä arvoina nähdään metsämaiseman ja alkuperäisen luonnon ja eläimistön säilyttäminen sekä hyvät ulkoilumahdollisuudet.

Ulkoilu- ja virkistysmetsiä hoidetaan erirakenteisen metsänkasvatuksen keinoin siten, että metsät kasvaisivat ikärakenteeltaan ja maisemakuvaltaan vaihtelevana. Hoitotoissa huomioidaan luonnon arvokkaiden metsäkohteiden lisäksi muita monimuotoisuutta ilmentäviä ominaispiirteitä ja kohteita kuten vanhoja tai erityisiä puuyksilöitä tai -ryhmiä, keloja tai lahopuita tai muita rakenteita ja niiden hoito on pienipiirteistä. Tarvittaessa voidaan tehdä luonnollisten taimiryhmien tai tuhoalueiden yhteyteen alle 0,3 hehtaarin suuruisia pienaukkoja.

Ulkoilu- ja virkistysmetsiä ovat laajemmat keskustan luonnon ydinalueet kuten Hinkismäki, Palomäki, Töröstinmäki, Lehtomäki, Tanntari, Vaahtermäki ja Mielakka. Lisäksi ovat laajemmat metsäkokonaisuudet kuten mm. Kuusankosken Okanmäki, Niivermäki, ja Valkealan Harjunmäki ja Lappala.

Ulkoilu- ja virkistysmetsien hoidon tavoitteena on säilyttää luonnon monimuotoisuus sekä tarjota vaihtelevia, puustoisia maisemia ulkoilijoille. Metsien hoidolla pyritään pitämään metsät elinvoimaisina, turvallisina ja vaihtelevina.

2.3.3 Suojametsät (C3)

Suojametsät ovat asutuksen ja muun rakennetun ympäristön välissä sijaitsevia metsiä. Niiden tavoitteena on lieventää melu-, pöly-, tuuli- ja saastehaittoja. Suojametsien virkistyskäyttö on vähäistä niiden usein kapeasta muodosta ja melulähteen läheisestä sijainnista johtuen.

Suojametsien hoidon tavoitteena on säilyttää mahdollisimman hyvä suojavaikutus sekapuustoisien puuston ja kasvillisuuden monikerroksellisuudella ja peitteisyydellä. Isomman puuston poiston jälkeen hoitotoita joudutaan tekemään säännöllisesti, mutta pitkäjänteisesti ja säännöllisesti hoidettuna saadaan tulevaisuudessa paras suojavaikutus. Tarpeeksi leveillä suojametsäkuvioilla pystytään reunat jättämään käsittelemättä.

2.3.4 Talousmetsät (C4)

Talousmetsät ovat kaupungin taajamarakenteen ulkopuolella olevia metsiä. Talousmetsien virkistyskäyttö on lähinnä marjastusta ja sienestystä eikä niissä sijaitse rakennettuja ulkoilureittejä. Talousmetsien hoitoa ohjaa metsälaki. Talousmetsien hoito- ja hakkuutyöt toteutetaan Tapion hyvän metsänhoitosuosituksen ja metsäsertifiointin (PEFC) mukaisesti.

Metsiä hoidetaan aktiivisesti metsäsuunnitelman mukaisesti. Talousmetsien hoidon tavoitteena on toteuttaa uudistusaloilla ja nuorissa kasvatusmetsissä hoitotoimenpiteet oikea-aikaisesti.

2.3.5 Luonnon arvoalueet

Kouvolan luonnon arvokohteita kaupungin omistamilla alueilla tarkastellaan kolmijakoisesti: arvometsät, muut arvoalueet ja suojelualueet (taulukko 2).

Arvometsät	Muut arvoalueet	Suojelualueet
•lumo, luonnon monimuotoisuus •metsälaki 10§ •omaehtoiset suojelukohteet	•lumo (suot, kosteikot, niityt, paahdealueet) •norot, lähteiköt (vesilaki) •liito-oravalle sopivat elinympäristöt	•luonnonsuojelualueet (YSA) •Metso-alueet •Natura-alueet •luonnonsuojeluohjelmat •luonnonsuojelulain mukaiset luontotyytit

Taulukko 2. Luonnon arvoalueet on Kouvolassa luokiteltu taulukon mukaisesti.

Kouvolassa arvokohteet keskittyvät pääosin taajama-alueille arvometsiin. Taajamien merkitys luonnon monimuotoisuuden säilymisessä on valtakunnallisesti korostunut erityisesti vanhojen metsien osalta koko maassa.

Luonnon arvoalueet on laaja käsite, joka liittyy luonnon monimuotoisuuteen ja maailmanlaajuiseen uhkaan sen heikentymisestä. Arvokkaiksi luontokohteiksi tunnistetaan helpoimmin alueet, joissa luonto on säilynyt koskemattomana, kuten suojelualueet, vanhat metsät, tärkeät tai erityisen tärkeät elinympäristöt sekä luonnontilaiset suot ja kosteikot. Näihin kohdistuu myös suurin uhka monimuotoisuuden alenemisesta.

Arvoalueet voivat olla joskus vaikea tunnistaa. Ne eivät välttämättä ole ihmissilmälle kauniin näköisiä, mutta ne voivat olla joillekin eliö - tai kasvilajeille elintärkeitä. Tärkeää on, annetaanko niiden kehittyä luontaisesti vai tehdäänkö hoitotoimia varovaisesti siten, että niissä huomioidaan alueen ominaispiirteitä säästämällä tai vahvistamalla siten, että alueista kehittyy monipuoliselle tai uhanalaiselle lajistolle sopivia elinympäristöjä.

Avointen alueiden metsittyminen ja pusikoituminen heikentävät osaltaan luonnon monimuotoisuutta. Melkein neljännes uhanalaisista lajeista vaatii elinympäristökseen niityn, kedon, hakamaan tai jonkun muun perinneympäristön.

Arvoalueisiin kohdistuvat uhat kuten käyttötarkoituksen muutokset riippuvat alueen kaavatilanteesta, sijainnista, suojelutilanteesta ja laadusta sekä suunnitellusta käyttötarpeesta. Monimuotoinen luontoympäristö ja hyvin hoidetut viheralueet eivät välttämättä ole ristiriidassa keskenään.

2.3.5.1 Arvometsät (C5)

Arvometsät ovat erityisen tärkeitä ja arvokkaita kohteita maiseman, kulttuurin, luonnon monimuotoisuusarvojen tai muiden ominaispiirteidensä vuoksi.

Kaupungin metsistä on arvometsiksi luokiteltaviin kohteisiin otettu mukaan luonnonsuojelulain, vesilain, sekä soveltaen metsälain 10 § suojelemia kohteita, uhanalaisia luontotyyppejä, METSO - ohjelmaan sopivia kohteita, sekä harkinnan mukaan muita arvokkaita elinympäristöjä. Lisäksi arvokkaiksi elinympäristöiksi on luokiteltu kaikkiin METSO- kriteeriluokkiin kuuluvat metsät siten, että mukana on myös kehityskelpoisia luontaisesti uudistuneita metsiä, joissa lahopuun määrä voi olla vähäinen.

Kouvolan kaupungin mailla olevista luonnon ydinalueista on tehty erilliset luontoselvitykset metsäsuunnitelmiin liittyen. Keskustan luonnon ydinalueet ovat Hinkismäki, Palomäki, Töröstinmäki, Lehtomäki, Kasarminmäki, Vahteronmäki, Tanttari ja Mielakka.

Ulkoilu- ja virkistysalueiden sisällä olevia arvometsiä on kartoitettu noin 300 hehtaaria (5/2019), mutta kartoitustyö on edelleen kesken.

Arvometsät jätetään normaalien metsänhoitotoimenpiteiden ulkopuolelle. Arvometsissä on kuitenkin myös kohteita, joita voidaan hoitaa niiden erityiset luontoarvot huomioiden tai kohteella voidaan tehdä sen kehitystä tukevia hoitotoimia. Tällöin hoitotoimenpiteiden tavoitteena on säilyttää tai vahvistaa kohteiden ominaispiirteitä suunnitelmallisilla luonnonhoitotoimilla tai varovaisilla, poimintaluonteisilla hakkuilla. Ulkoilureittien, asutuksen reuna-alueiden ja polkujen reunoilta voidaan kaataa vaarallisia puita. Metsien monimuotoisuutta voidaan myös lisätä esimerkiksi poistamalla kuusta lehtometsissä, säästämällä lahopuustoa hakkuissa sekä jättämällä runsaammin säästöpuita

Tämän lisäksi on selvitetty liito-oravan elinalueet sekä niille soveltuvat metsät, sekä uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit. Näistä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat luetaan arvometsiin. Liito-oraville sopivia metsäkuvioita voidaan rajoitetusti harventaa.

Arvometsien hoidon päätavoitteena on luonnon monimuotoisuuden säilyminen asukkaille turvallisesti.

Arvometsien kartoitusta on tällä hetkellä tehty vain keskeiselle kaupunkialueelle, mutta työtä tulisi jatkaa myös muille alueille. Samalla olisi mahdollista löytää myös uusia suojelualueita.

2.3.5.2 Muut arvoalueet

Metsien lisäksi muita luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita alueita Kouvolan kaupungin omistamilla alueilla ovat luontokartoitusten perusteella rajatut luonnon monimuotoisuuskohteet (lumo), joita ovat mm. suot, kosteikot, niityt ja paahdealueet. Lisäksi vesilaillakin suojellut norot ja

lähteiköt ovat luonnontilaisten purojen ohella harvinaisia ja merkittäviä arvokohteita. Nämä kohteet välittömine lähiympäristöineen luokitellaan arvometsiin.

2.3.5.3 Suojelualueet (S)

Luonnonsuojelualueet (Kaikki kaupungin metsät)

Kouvola kaupunki 5/2019

	ha	ha yht	%
Luonnonsuojelualueet	76		
METSO -ohjelmalla suojellut	100,3		
Suojelualueet yhteensä		176,3	4,5
Muut arvokkaat elinympäristöt	135		
Metsälain mukaan suojellut, 10§	34,9		
Arvometsät yhteensä		316,4	8,0
Käsittelyjen ulkopuolella yhteensä		492,7	12,5

Kaupunki omistama metsämaa 3933 ha

Taulukko 3. Kaupungin kaikkiaan omistamat suojelu –ja arvometsät

Kaupungin käsittelemättömien metsien osuus painottuu taajamametsiin, jossa niitä on 13 % pinta-alasta (luonnonsuojelualueet 100 ha ja arvometsät 315 ha, yhteensä 415 ha).

Luonnonsuojelulain mukaisia suojelualueita on Kouvola omistamalla mailla yhteensä 176,3 ha. Näistä viisi on perustettu METSO-ohjelman turvin. METSO on Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma, joka on vapaaehtoinen suojeluohjelma, jossa maanomistajalle maksetaan korvaus puuston arvon mukaan. Kouvola kaupunki rauhoitti vuonna 2017 lisäksi kaksi suojelualueita Suomi-100 kampanjan aikana ilman korvausta. Lisäksi kaupunki on esittänyt Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle vuonna 2018 yhteensä kuuden uuden suojelualueen perustamista. Perustettavien suojelualueiden pinta-ala on yhteensä 48 hehtaaria; Niivermäen laajennus, kaksi aluetta Lappalanjärven pohjoispuolella, alue Saarenmaalla ja kaksi aluetta Koriolla.

Kouvola alueella sijaitsevia Natura-alueita on kaupungin omistamalla alueilla 40 ha. (Liite 2)

Kouvola kaupungin omistamalla alueilla Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaan suojeltujen luontotyyppien rajauksia on tehty yhteensä 24,6 hehtaaria.

Kouvola keskeisen kaupunkialueen osayleiskaavassa on kaavamerkinnällä SL-1 (eli perustettava luonnonsuojelualue) neljä kohdetta, yhteensä 31,9 ha, jotka on todettu kartoituksessa METSO-ohjelman kriteerit täyttäviksi. Nämä alueet; Suvianoja, Pappikallio, Kiehuva metsä ja Jokelan metsä, sisältyvät taulukoinnissa arvometsiin, ja niissä luonnonsuojelualueen perustamisesta vastaa kaupunki.

2.5.4 Maankäytön muutosalueet

Maankäytön muutosalueita ovat asema- ja yleiskaavassa osoitetut rakentamiseen varatut vielä rakentamattomat alueet. Ne voivat olla kaavassa määritetty joko tontti-, katu/tie- tai virkistysalueiksi, mutta niitä ei ole vielä otettu niille suunniteltuun käyttöön (esim. metsää tai peltoa)

Maankäytön muutosalueiden metsää hoidetaan tulevaa käyttöä varten valmennushakkuin, jotta tulevan alueen puusto ja reunavyöhykkeet olisivat mahdollisimman hyväkuntoista ja kestäviä tilanteessa, jossa vanhaa puustoa ei enää ole suojana tuulelta ja paisteelta. Valmennushakkuussa on tavoitteena, että metsää voidaan jatkossa hoitaa eri-ikäisrakenteisena ja tarvittaessa mahdollisimman peitteisenä. Luovutuksessa olevia tontteja pyritään kunnostamaan markkinointimielessä.

2.3 Metsien hoitotyöt

Kaupungin taajamametsissä tehdään pääsääntöisesti vain kasvatushakkuita eli pienpuuston hoitoa sekä poiminta-, pienaukko-, harvennus -ja kasvatushakkuita. Tavoitteena on hoitaa metsiä mahdollisuuksien mukaan jatkuvan kasvatuksen keinoin sekä lisätä eri-rakenteisen metsän osuutta kehitysluokittaisessa jakautumassa. Tarvittaessa voidaan tehdä pienaukkoja, 0,3 ha, esim. vanhoissa huonokuntoisissa kuusikoissa. Myrskytuhoon tai tuholaiten vaivaamissa kohteissa tehdään hakkuut tuhoalueen mukaisesti.

Kaupungin metsissä käytettävät hoitomenetelmät:

Ennakkoraivaus: Ennakkoraivauksella parannetaan korjuuoloja poistamalla alikasvosta ennen hakkuuta. Ennakkoraivauksen avulla voidaan pienentää korjuuvaurioiden riskiä. Raivauksen tarve harkitaan aina tapauskohtaisesti ja turhaa raivaamista vältetään.

Jatkuva eli eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus: Eri-ikäisrakenteisessa metsässä kasvaa jatkuvasti kaikkia puiden ikä- ja kokoluokkia. Tällöin metsää kasvatetaan ja uudistetaan samaan aikaan, eikä kehityksessä ole eroteltavissa selviä vaiheita. Eri-ikäisrakenteista metsää voidaan käsitellä joko poimintahakkuilla tai pienaukkohakkuilla.

Harvennus: Harvennushakkuita tehdään puiden elinvoimaisuuden varmistamiseksi ja palauttamiseksi sekä valmennettaessa metsää eri-rakenteiseksi. Harvennushakkuiden tärkein tavoite on tehdä kasvutilaa elinvoimaisille ja hyvä latvuksisille puille ja iäkkäissä metsissä uudelle taimi-ainekselle. Harvennuksissa poistuma on yleisesti noin 30 % puuston tilavuudesta. Joissain tapauksissa harvennetaan lievemmin (20 tai 25 %) tai voimakkaammin (40 tai 50 %) riippuen puustosta.

Pienaukkohakkuu: Pienaukkohakkuut ovat pienialaisia, enintään 0,3 hehtaarin suuruisia hakkuualueita, jotka pyritään sijoittamaan syntyneiden taimiryhmien ympärille siten, että alue taimettuu vähitellen. Pienaukkohakkuiden avulla metsää uudistetaan vaiheittain. Pienaukkoja käytetään myös tuhoalueiden uudistamisessa.

Poimintahakkuu: Poimintahakkuin käsitellään jatkuvan kasvatuksen metsiä ja niillä pyritään tukemaan metsän eri-ikäisrakenteisuutta. Eri-ikäiskasvatus soveltuu parhaiten kuusivaltaisiin metsiin. Poistettavat puut ovat usein metsän huonokuntoisia puita tai yksittäisiä suurimpia puita puuryhmistä. Puuston tulee olla riittävän harvaa, jotta pienemmistä puista voi kasvaa uusia valtapuita ja metsään voi syntyä uusia taimia.

Taimikonhoito: Taimikonhoidon tarkoituksena on turvata taimien kasvua ja ohjata nuoren puuston kehitystä haluttuun suuntaan harventamalla taimikko sopivaan tiheyteen ja toivottuun, kasvupaikalle sopivaan, puulajijakaumaan. Taimikonhoito toteutetaan raivaussahalla tai varttuneemmissa, isoissa kohteissa energiapuun korjuuna.

Ylispuiden poisto: Suuria puita poistetaan taimettuneelta alueelta, jotta taimikko saa kasvutilaa. Hakkuun jälkeen tehdään yleensä taimikonhoito.

3 Metsänhoidon arvot ja tavoitteet

Kaupungin metsien hoito on osa kaupungin kaikkien viheralueiden Vihreä, Liikkuva Kouvola -kehittämissuunnitelma.

Kaupungin viheralueiden hoidon strategiset painopisteet ovat ohjausryhmän mukaisesti:

- Viheralueiden luonnon monimuotoisuuden, elinvoimaisuuden ja kestävyiden turvaaminen
- Hoitoressurssien varaaminen ja kokonaistaloudellinen luonnonhoito
- Viher- ja virkistysalueverkoston kehittäminen
- Viheralueiden hallinnan, suunnittelun, rakennuttamisen, hoidon ja valvonnan kehittäminen
- Vuorovaikutus ja osallistaminen

3.1 Meidän Metsät –visio 2030

***Kouvolan kaupungin monimuotoiset metsät ovat luontoa parhaimmillaan
- arvokkaita asukkaille ja vetovoimatekijä kaupungille.***

Meidän Metsät -visio 2030 on lopputulos kolmen vuoden aikana tehdystä vuorovaikutuksesta asukkaiden, sidosryhmien ja metsäammattilaisten kanssa. Vuorovaikutusta on toteutettu työn aikana muun muassa lukuisissa paikallisiin metsänhoitotoihin liittyvissä asukastilaisuuksissa, metsäprofiloinnin työpajoissa, Meidän Metsä -kyselyllä ja Metsäpäivässä 5.9.2019.

3.2 Metsänhoidon arvot

Kuva 5. Kaupungin viheralueiden arvot on laadittu yhdessä ohjausryhmässä

Kaupungin metsien hoito perustuu yhdessä sovittuihin arvoihin, jotka yhdessä määrittävät tavoitteet ja tavan hoitaa kaupungin eri viheralueita. Kaupungin metsien arvot ovat osa koko kaupungin viheralueiden arvoja.

Metsien hoitoa toteutetaan kestävän kehityksen mukaisesti ottaen huomioon sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys. Hoidon tavoitteena on pitää metsät elinvoimaisina kokonaistaloudellisesti.

Metsät tarjoavat kaupunkilaisille virkistysellisiä, maisemallisia ja terveydellisiä hyötyjä. Metsien monimuotoisuudesta huolehditaan varaamalla alueita arvo- ja suojelumetsiksi.

Metsiä hoidetaan asukaslähtöisesti, siten että asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa lähimetsiensä hoitoon sekä huomioiden metsien jatkuvuus myös tulevaisuudessa.

Viheralueiden tulee olla turvallisia niiden luonteeseen nähden. Luonnontilaisilla alueilla turvallisuudesta huolehditaan turvaamalla asutusten, ulkoilureittien ja liikenneväylien välittömässä läheisyydessä reunametsien kunto niiden sijaintiin nähden. Liikenneturvallisuuden kannalta on lisäksi tarvetta väljälle reunapuustolle sekä riittäville näkymäsektoreille.

3.3 Metsänhoidon tavoitteet

Ensisijaisena metsien hoidon tavoitteena on monipuolisen sekä viihtyisän maiseman kehittäminen ja ylläpito. Taajamametsien hoidolla tuetaan hyvää maisemakuvaa siten, että luonto säilyy monimuotoisena ja se tarjoaisi monipuolisia luontokokemuksia eri käyttäjäryhmille. Tähän pyritään kasvattamalla viihtyisiä ja elinvoimaisia, eri-ikäisiä ja monimuotoisia metsiä, joissa puuston käsittely on pienipiirteistä. Taajamametsät pyritään kasvattamaan maisemakuvaltaan vaihtelevana ja niissä suositaan sekapuustoisuutta ja luontaisia puulajeja. (Taajamametsien hoitoperiaatteet, 2013)

Metsänhoidon ja -käytön kehittämistoimenpiteitä:

- Alueprofiloinnin hyödyntäminen metsien tunnettavuuden ja houkuttelevuuden lisäämiseksi - ”helposti metsään”
- Kaupungin luonnonläheisen imagon ja metsänhoidon toimintatapojen arvostuksen nosto
- Virkistysmahdollisuuksien parantaminen valikoiduissa kohteissa kaupungin taajamametsissä
- Arvometsäkartoituksen loppuun saattaminen
- Avoimien alueiden hoitoluokkien suunnittelu, niiden hoitaminen ja joutomaiden metsitys
- Monimuotoisuuden lisääminen muun muassa kohteita ennallistamalla
- Metsien elinvoiman ylläpitäminen hyvin suunnitelluilla toimenpiteillä
- Lisätään suojelualueiden määrää, esimerkiksi muuttamalla todettuja arvoalueita suojelualueiksi hyödyntäen Metso-ohjelmaa
- Laaditaan luonnonsuojelusuunnitelma
- Kartoitetaan uhanalaiset luontotyytit
- Varmistetaan viherverkon toimivuus kaikissa toimenpiteissä

4 Metsäprofilointi

Metsien hoidon selkiyttämiseksi tutkittiin 2018 syksyllä Kouvolan metsäalueita vuorovaikutteisesti yhdessä metsien käyttäjien kanssa. Työn tuloksena laadittiin ulkoilu- ja virkistysalueille metsäprofiilit, jotka kuvaavat eri metsäalueiden erilaista käyttöä ja käytön mukaan suunnattuja hoitoimenpiteitä. Työn tavoitteena oli kerryttää ymmärrystä Kouvolan kaupungin metsäalueiden käytöstä ja sen myötä kohdentaa hoitotoimia käyttäjälähtöisesti (Liite 3).

Profilointityön taustalla oli Kouvolan uusi kaupunkistrategia, jossa liikkumisen, luontomatkailun ja lasten ja nuorten merkitys on nostettu esiin. Tavoitteeseen pääsemiseksi kartoitettiin asukkaiden ja sidosryhmien käyttäjäkokemuksia Kouvolan kaupungin metsistä seuraavasti

- Meidän Metsä -karttakysely 3-5.2017
 - o Kouvolan asukailta ja keskusta-alueella liikkuvilta kerättiin näkemyksiä metsien arvokkaista paikoista, suojelualueista, reittitoiveista ja hoitotoimenpiteistä karttakyselyllä. Kysely toteutettiin Maptionnaire -karttakyselytyökalulla ja siitä viestittiin kaupungin verkkosivuilla ja paikallisissa viestintävälineissä. Kyselyyn vastasi 233 henkilöä.
- Työpaja sidosryhmille 17.10.2018
 - o Keskeisille sidosryhmille järjestettiin 17.10.2018 työpaja, johon kutsuttiin edustajia metsäalueiden erilaisista käyttäjä -ja intressiryhmistä. Työpajaan osallistui yhteensä 20 henkilöä
- Kaikille avoin metsäkävely 17.10.2018
 - o Kaikille avoin kokemuskävely järjestettiin 17.10.2018 Palomäen virkistysmetsässä. Tilaisuutta markkinoitiin mm. paikallislehdissä ja sosiaalisessa mediassa. Kokemuskävelylle osallistui yhteensä 13 henkilöä, jotka olivat pääosin samoja, kuin työpajaan osallistuneet henkilöt. Osallistujat edustivat useita näkökulmia.
- Lasten kokemuskävely vk 41-45.2018
 - o Koko Kouvolan alueen kouluille lähetettiin kutsu osallistua kokemuskävely - tehtävään, ja ilmoittautuneille toimitettiin ohjeistus kokemuskävelyn toteuttamisesta. Työhön osallistui yhteensä 11 ryhmää eskariryhmistä yläkouluun.

Prosessin tavoitteena oli korostaa vihreiden alueiden ja niiden hoidon merkitystä asukkaille ja luonnolle, parantaa yhteistyötä ja selkeyttää toimintaa ja hoitoa koskevaa päätöksentekoa.

Työssä selvitettiin mm. asukkaiden, keskeisten sidosryhmien ja lasten ja koululaisten

- tapoja liikkua kaupungin metsissä
- mieluisia, tärkeitä tai epäviihtyisiä paikkoja kaupungin metsissä
- mielipiteitä toteutetuista metsänhoitotoimista
- näkemyksiä siitä, miten kaupungin metsien virkistyskäyttöä voisi kehittää

Profiilien tehtävänä on tukea kunnossapidon suunnittelua, jotta resursseja osataan kohdentaa käytön kannalta oikeisiin paikkoihin ja parantaa käyttäjien ymmärrystä metsäalueita koskevien ratkaisujen taustoista ja tietoisuutta kaupungin metsien tarjoamista käyttömahdollisuuksista.

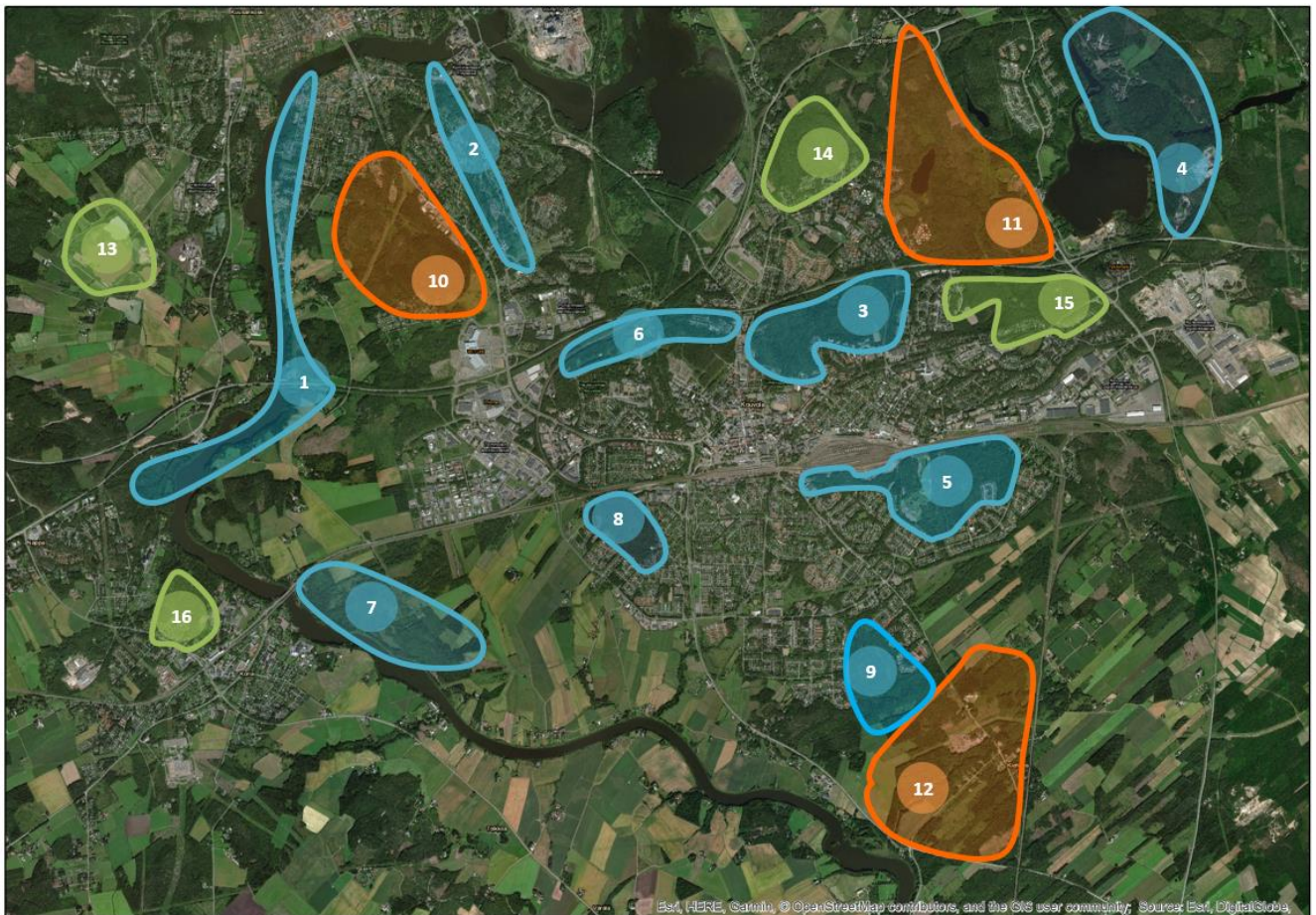
Metsäprofiilit muodostettiin kokoamalla yhteen metsien käyttäjien ja ylläpitäjien tietoa ja näkemyksiä, sekä paikkatietoa esimerkiksi reitistöistä, viheralueiden palveluista, suojelualueista, historiallisista kohteista ja muista metsäisten alueiden ominaispiirteisiin liittyvistä tekijöistä.

Metsäprofiilien avulla esitetään tiivistetysti erilaisiin metsä- ja viherympäristöihin liittyviä merkityksiä, ominaisuuksia ja kehitystarpeita.

Käyttäjätutkimuksen tulosten ja lähtötietojen käsittelyn perusteella määriteltiin kolme metsäprofiilia: monimuotoiset ulkoilualueet, rauhoittavat retkeilyalueet ja tuntemattomat luontoalueet sekä lisäprofiilina maankäytön muutosalueet.

Metsäprofiilit esitetään karttoina, yksittäisiä profiilin metsäkohteita kuvaavina kohdekortteina, jotka ovat tapa esittää rinnakkain 1) käyttäjän metsäkokemus sekä 2) kunnossapidon toimenpiteitä ja reunaehtoja metsänhoitoon ja viherympäristöihin liittyen. Metsäprofiili on laadittu jokaisesta keskeisen kaupunkialueen luonnon ydinalueesta.

Käyttäjäymmärryksen avulla voidaan toimenpiteitä kohdistaa paremmin erilaisia alueita ja käyttäjäryhmiä palveleviksi. Metsäprofiilit tarjoavat kattavan kuvan metsien käyttäjäkokemuksista sekä metsiin kohdistuvista tarpeista ja toiveista.

Kuva 6. Metsäprofiilien yhteenveto (Ramboll)

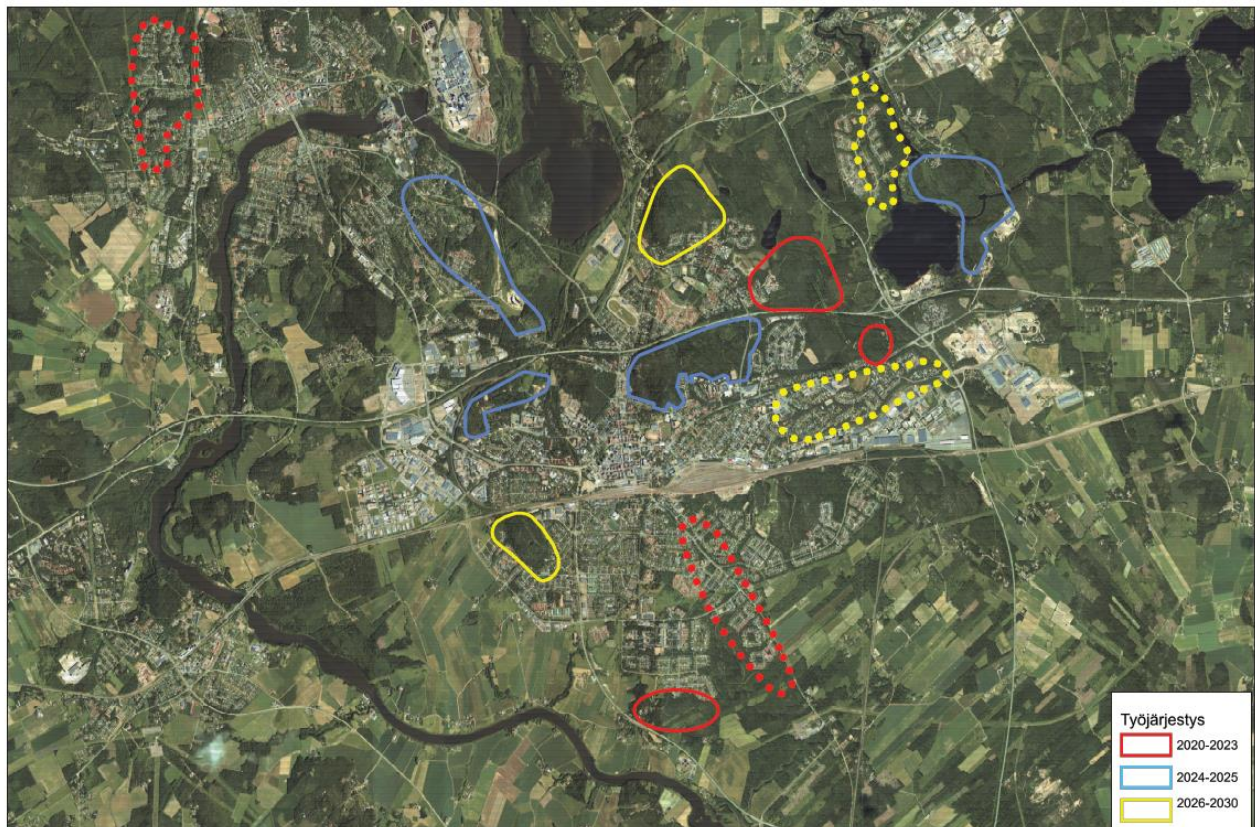
Alueittaiset metsäprofiilit sekä suositukset käytön ohjaamiselle ja hoidolle ovat **erillisenä tiedostona**.

5 Alueittaiset metsänhoitosuunnitelmat

Metsäprofiloinnin tuloksena kaupungin omistamille keskeisen taajama-alueen metsille on laadittu esitys alueittaisten metsänhoitosuunnitelmien toteutusjärjestykseksi seuraavalle kymmenelle vuodelle 2020-2030 (Kuva 7). Työjärjestyksessä on mukana ulkoilu- ja virkistysalueiden (C2) lisäksi myös joitakin asuinalueita (katkoviivoituksella). Asuinalueet ovat valikoituneet ohjelmaan niistä tulleiden asukastoiveiden ja puuston kunnon mukaan.

Toteuttamisjärjestyksen pohjana on ollut alueen metsien kunto sekä tuleva maankäyttö. Työn kriteereinä on käytetty edellisten metsänhoitotöiden ajankohtaa ja toteutusta, nuorten tai huonokuntoisten metsien osuutta alueesta sekä alueen käyttöä. Töiden toteuttaminen edellyttää kaupungin resurssien riittävyyttä toimialalla.

Aluemetsänhoitokohteiden työjärjestys vv. 2019 - 2030

Kuva 7. Esitys alueittaisten metsänhoitokohteiden suunnittelu -ja toteuttamisjärjestyksestä ajalle 2020 - 2030. Asuinalueiden hoitokohteet on merkitty kartalla katkoviivoituksella.

Alueittaisten metsänhoitosuunnitelmien pohjalta valmistellaan maisematyöluvat sekä yksityiskohtaiset työmaasuunnitelmat, joihin merkitään säästettävät luontokohteet, varastopaikat sekä asukastilaisuudessa esille tulleet asukkaiden toivomukset.

6 Muuta

6.1 Metsien merkitys ilmastonmuutoksen torjunnassa

Metsät ovat tärkein hiilensitoja ja siksi on tärkeää säilyttää myös kaupunkimetsät peitteisinä ja hyvä kasvuisina sekametsinä. Voimakkaasti kasvava nuori metsä sitoo kasvuunsa hiiltä enemmän kuin vanha, hidaskasvuinen metsä. Vanhaan metsään on taas sitoutunut paljon hiiltä.

Kouvolan kaupungin metsät ovat tärkeitä hiilen sitoja, sillä niiden puuston kasvu ylittää metsistä poistuvan puumäärän. Kaupungin metsät kasvavat 22 500 m³/vuodessa, kun vuotuinen hakkuupoistuma on keskimäärin 10 000 - 15 000 m³/vuodessa. Lisäksi puustoa poistuu pysyvästi rakennuskohteilta.

Kaupungin metsissä puuston määrä lisääntyy, kun poistuma on pienempi kuin niiden kasvu. Näin metsien merkitys hiilivarastona paranee. Puuston määrä taajamissa on keskimäärin 225 m³/hehtaari, kun se Kymenlaaksossa on keskimäärin 153 m³/hehtaarilla. Metsiä hoitamalla puusto pysyy jatkossakin elinvoimaisena ja kasvu saadaan pidettyä hyvällä tasolla. Kaupungin metsien kiertoaika on muutoin keskimääräistä kiertoaikaa pidempi taajama-alueella.

Metsien kasvun lisäksi kaupungin metsistä kerätään vuosittain energiapuuta metsähakkeeksi noin 5000 m³/vuodessa.

Kaupungin taajamametsistä on käsittelyjen ulkopuolella ja suojeltuna yli 14 %. Metsien suojelulla on tärkeä osa luonnon monimuotoisuuden kannalta. Kuitenkin pitkällä aikavälillä suojelualueiden merkitys hiilinieluina on kohtalaisen vähäinen, sillä suojelualueiden pinta-ala on pieni.

Ilmastonmuutos vaikuttaa kuitenkin metsiin, niiden kasvuun ja mahdollisesti puulajisuhteisiin, sekä lisää puuston myrsky- ja tautiriskiä. Näihin tulevaisuuden muutoksiin on hyvä varautua toiminnassa jo nyt.

Ilmastonmuutoksen vaikutuksia metsiin;

- *Kasvukausi pitenee*
- *Puuston kasvu kiihtyy ja puulajisuhteet voivat muuttua*
- *Kasvava puusto sitoo ilmakehästä hiilidioksidia*
- *Tulokas- ja vieraslajeja tulee lisää ja niiden selviytymismahdollisuudet paranevat*
- *Hyönteisten, kuten kirjanpajan, aiheuttamat tuhot voivat lisääntyä ja sienitaudeista juurikäävän aiheuttama kuusen tyvilaho ja männyn tyvitervastauti voivat lisääntyä*
- *Myrskytuhojen riski kasvaa*
- *Metsien merkitys vesiolosuhteiden tasaajana korostuu*

6.2 Metsätuhojen vaikutus

Metsätuhoista vaikuttavimpia ovat myrskyjen -ja tuholaisten aiheuttamat vauriot.

Kymenlaakso on juurikäävän ja kirjanpainajan vaivaamaa aluetta (Liite 3). Näiden vaivaamia ovat erityisesti vanhat kuusikot ja aukeiden alueiden reunametsät. Juurikääpä lahottaa vanhoja kuusikoita ja leviää juuriston kautta alikasvokseen ja kasvatettavaan nuoreen puusukupolveen. Kirjanpainaja voi heikentää ja tuhota kokonaisia kasvuikäisiä metsiköitä.

Tuholaisten vaivaamat metsät ovat erityisen alttiita myrskyvaurioille ja aiheuttavat turvallisuusriskin taajama-alueella erityisesti tonttien, teiden ja leikkialueiden reunalla sekä haittaavat metsien virkistyskäyttöä ja rumentavat maisemaa.

Pahimmillaan metsät ovat noidankehässä, jossa puuston kuntoa heikentävät tekijät tehostavat toistensa vaikutusta. Tuholaisten pahoin vaivaamille alueille voi olla joskus tarpeen tehdä uudistushakkuu ja tarvittaessa vaihtaa puulajia maaperän tervehdyttämiseksi. Tällaiset kohteet tulee suunnitella erityisen tarkasti.

6.3 Lahopuun lisääminen

Lahopuu on tärkeä metsäluonnon monimuotoisuuteen vaikuttava tekijä lahottajasienille ja hyönteisille.

Lahopuun määrää pyritään lisäämään seuraavin toimenpitein (Taajamametsien hoitoperiaatteet, 2013):

- Arvoalueilla lahopuut ja yksittäiset tuulenkaadot jätetään koskematta.
- Olemassa olevat maalahopuut säästetään.
- Kuolleet pystypuut jätetään, jos ne eivät aiheuta vaaraa. Tarvittaessa tehdään tekopökölöitä.

6.4 Vieraslajit

Kaupunki on tehnyt taajamametsien alueella vieraslajien, pääasiassa jättiputken, aktiivista torjuntaa vuodesta 2016 lähtien. Vuodesta 2018 lähtien on lisäksi torjuttu jättibalsamia. Näiden lajien osalta kohteet on kartoitettu ympäristöpalveluiden puolesta ja ilmoituksia myös yksityisten mailla olevista esiintymistä on otettu vastaan.

Metsäsuunnitelman laadintaan osallistuneet:

Metsäryhmä:

Friman Hannu, ympäristöjohtaja

Suoknuuti Sami, kaupungingeodeetti

Niilo-Rämä Kaisa, kaavoitusarkkitehti

Hokkanen Kirsi, metsätalousinsinööri

Huotari Ismo, metsäsuunnittelija

Vihreä, Liikkuva Kouvola -ohjausryhmä:

Friman Hannu, ympäristöjohtaja

Hokkanen Kirsi, metsätalousinsinööri

Leppänen Eija, kunnossapidon suunnittelija

Mäkipaakkanen Teemu, liikuntapäällikkö

Niilo-Rämä Kaisa, kaavoitusarkkitehti

Pakkanen Marjo, Varhaiskasvatuksen opettaja, ympäristökasvatusasiantuntija

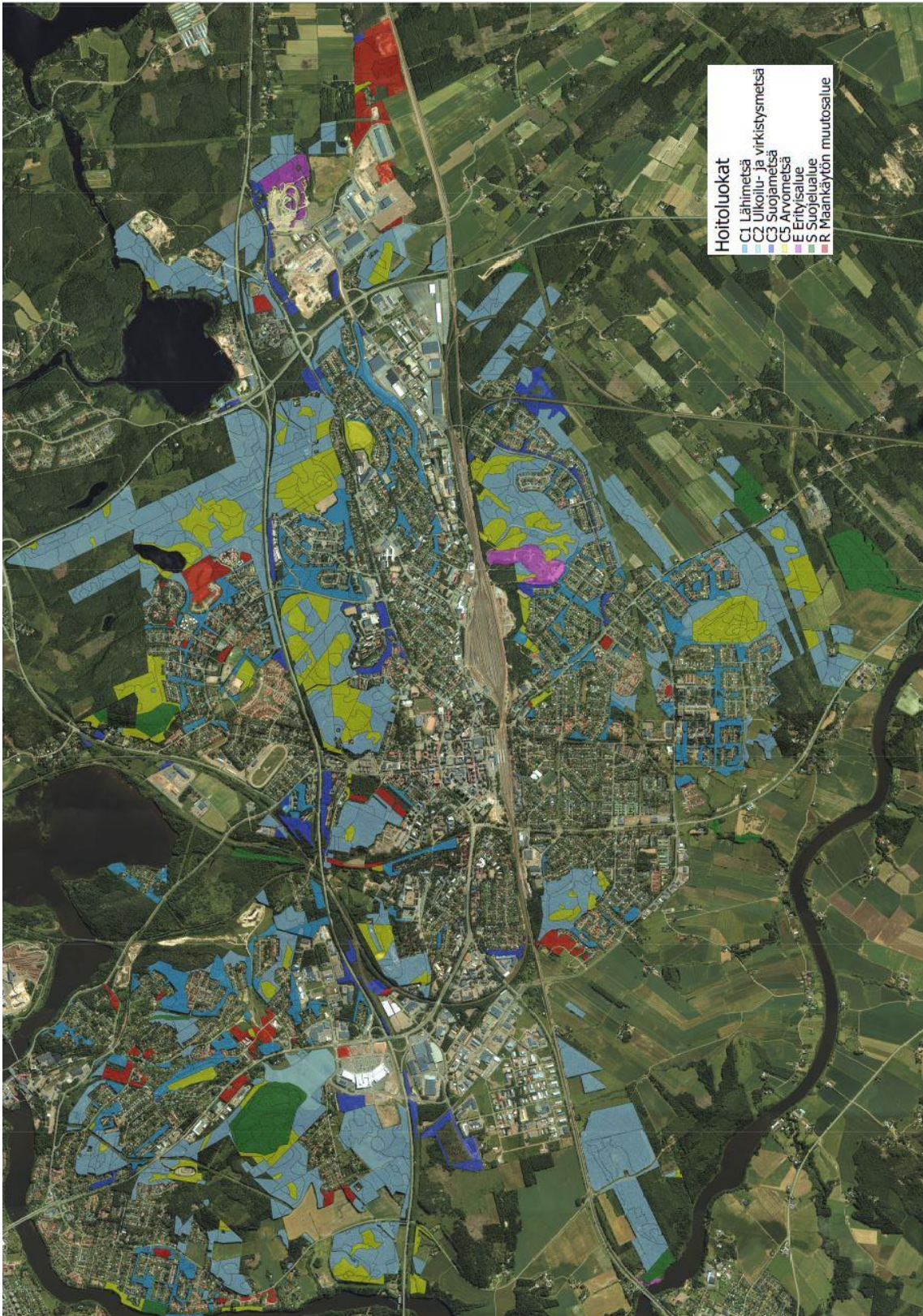
Rautjärvi Heini, rakennuspalvelupäällikkö

Roos Kirke, liikuntapaikkapäällikkö

Tämä Kouvolan hoito- ja käyttösuunnitelma taajamametsille on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 24.9.2019, § 176.

LIITE 1

Kouvolan kaupungin metsien viheralueluokat

Kouvolan keskustaajaman kaupungin omistamat metsät luokiteltuna viheralueiden hoitoluokituksella.

LIITE 2

Kouvola kaupungin suojelualueet 1/2019

Alue	Natura	Luonnon- suojelualue	Luonnonsuo- jeluohjelma	Luonto- tyyppirajaus	Max
Ahkojan luonnonsuojelualue		3,2			3,2
Keltin ja Ahkojan rantalehdot	3,9				3,9
Keltin rantalehto			0,6		0,6
Heisanharjun luonnonsuojelualue (Metso)		30,2			30,2
Sorvalammen-Kelesjärven-(Saarijärven) harju			42,2		42,2
Kuijärvi - Sonnanen	20,2				20,2
Hirvimäen pohjoinen kallionaluslehto				0,3	0,3
Jaalanlahti, Kyrönlahti, Lintukymi ja Suolalahti			1,9		1,9
Kaipiaisten lähdelehto			2,5		2,5
Kymijoki	2,5				2,5
Kymintehtaan rantavaahterikko				0,2	0,2
Känkkärä, Suomi 100		3,8			3,8
Laut-Valkaman rinnelehto		0,8			0,8
Lepoaho, Suomi 100		3,7			3,7
Lähteikön luonnonsuojelualue		1			1
Metsäkoulun säästömetsä			0,1		0,1
Myllypuron lehto		7,8			7,8
Myllypuron luonnonsuojelualue (Metso)		17,4			17,4
Mäyrämäen kallionaluslehto		1,1			1,1
Niinimäen lehmuslehto		1,2			1,2
Niivermäen luonnonsuojelualue (Metso)		30,3			30,3
Pentsojan puronvarsilehto		2,6	1,5		4,1
Pyhäjärvi	2				2
Rauhanvirta, Suomi 100		4,3			4,3
Saaramaan Luonnonsuojelualue (Metso)		45,5			45,5
Savonsuon tervalepikot	2,9	3,2	2,9		9
Styrmanin luonnonsuojelualue (Metso)		9,3			9,3
Vahtermäen kallionaluslehto	8,5	8,4	7,3		24,2
Yhteensä hehtaaria	40	173,8	59	0,5	273,3

Kolme ensimmäistä aluetta muodostavat maantieteellisen kokonaisuuden, samoin seuraavat kolme aluetta oman kokonaisuutensa. Kaikki muut alueet ovat erillisiä.